

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:

Egész évre, januárban vagy februárban egyszerre kifizetve	120 L.
Egész évre, ha csak március 1 után fizeti egyszerre	130 L.
Fél évre	70 L.
Negyed évre	40 L.
Egyes szám ára	3 L.

Főszerkesztő:
GYALLAY DOMOKOS
Szerkesztő:
PETRES KÁLMÁN

Egész éves előfizető, naptárunkat ingyen megkapja.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (volt Brassai-utca)
5. szám

Nagy Károly püspök

Az egész Erdély minden magyarjának szívét megremegtette a fájdalom, mikor valósággá lett az, amit félt, aggódó szívvel már sejtettünk, hogy be fog következni, mikor Erdély összes református templomainak harangjai vitték szerte-szét zokogó fájdalommal a hirt: Nagy Károly református püspök meghalt. Mindenki érezte, hogy rendkívüli a veszteség, mely Nagy Károly püspök halálával mindnyájunkat ért. Az Ő személyisége megtestesülése volt az erdélyi magyar hitnek, akaratnak, szeretetnek, bölcsessége irányítója legjobb törekvéseinknek. Könnyes szemekkel néz körül a vezért vesztett Sion, hol, mikor találja meg azt a drága kincset, melyet Nagy Károly püspökben elveszített? De hát ki volt, mit jelentett számunkra Nagy Károly püspök? Bölcs tudós volt, ki mint a református teológia tanára, ragyogó elméjének csillogó világosságával a felnövekvő papi nemzedék százainak mutatta meg a helyes világ- és életfelfogás alapjait, tárta fel Isten titkaiba is behatoló bölcsességgel az emberiség megújulásának, megszentelődésének feltételeit. Ragyogó szónok, prófétai igehirdető volt, ki sziveket megragadó beszédeivel, tanításaival ezrek és

ezrek szívét hódította meg s kapcsolta az Élő Isten szívéhez. Zengő, gyönyörű hangja, tiszta okfejtése, meleg szíve valóban páratlan hatású prédikátorrá tette Őt, akit Erdély magyar protes-

tántizmusa visszafojtott lélekzettel, teljes lelki önátadással hallgatott. Kiváló egyházi író volt, akinek megmaradt pár nagyobb munkája irányt jelölt a magyar ref. egyházi irodalomban s hírlapi cikkei tiszta fényvel világították meg a gyakorlati egyházpolitika sokszor nagyon is zavaros, összekuszált utjait s jelölték meg a helyes állásfoglalás módjait. Utalhatnánk szinte pá-

rattan közéleti munkásságára, melyet a magyar társadalmi és politikai szervezetek keretében minden igazán közérdekű kulturális, vagy közgazdasági feladatok támogatása érdekében kifejtett, nemesen közvetlen magyar jellemvonásaira s mégis mindebben nem tudnók megtalálni annak a titkát, hogy valójában mi tette Nagy Károly református püspököt az utolsó évek legnagyobb befolyású, igazán reprezentáns erdélyi magyar vezérférfiuvá?

Én azt hiszem, hogy e kérdésre a feleletet az adja meg, hogy valamiképpen egyre teljesebben megérettük, hogy a Nagy Károly keblében a legmagyarabb, faját, népét legforróbban szerető, népének minden vivódását, aggodalmát legigazabban átérző magyar szív dobog. A Megváltó szíveről mondotta az Ős-egyház: „Cor Jesu, fornax ardens caritatis.“ „Jézus szíve a szeretetnek égő kemencéje.“ A fajszeretnek, nemzeti hűségnek ilyen égő kemencéje volt a Nagy Károly szíve is. Oh, hányszor láttuk, amint zokogó fájdalommal, könnyes szemekkel vivódott, lángolt. söprengett népének, egyházának torstragédiája felett s minden szavát átmelegítette, lángolóvá tette az a forró fajszeretet, mely-

nek szent bizonyágtétele megkapó erővel ott lobogott a legnagyobb magyar megkapó valóságában: „A magyar nép feldicsőítése ég minden csepp véremben. Életemmel, véremmel segítenék rajta, osztozva vele együtt sorsában“. Ez a forró, zajongó szeretet volt az, mely a lelkek ezreit hódította meg s kapcsolta oda Nagy Károly szívéhez, azok szívéhez is, akiket hit és világnézeti különbségek, politikai vagy tudományos kérdésekben való ellentétes felfogások szembeállítottak vele. Ez vitta ki a tiszteletet számára más nemzetiségű testvéreink részéről is, mert az Ő legjobb lelkeik is érezték, hogy az a férfiú, aki úgy tud imádkozni, tusakodni, küzdeni és ha kell szenvedni és megaláztatni népéért, egyházáért, mint Nagy Károly püspök, az a jellemzőségeivel, hűségével, hűségével nemcsak népének, de az általános közéletnek is disze, utmutatója.

Ime ebben, hűségese magyar szívében van Nagy Károly püspöknek igazi nagysága. E szívének szent indítása tette Őt a tudományban naggyá, a szónoklatban mesterré, a közéleti munkásságban fáradhatatlanná, mert szíve indította, kényszerítette arra, hogy életének minden drága értékét népének és egyházának szolgálatába állítsa.

Nagy Károly püspököt elleneségei szerették úgy odaállítani, mint lázadó, az állam iránt ellenséges indulatu, jelenlegi helyzetünk következményeit levonni nem tudó magyart. Hát ez nem igaz. Nagy Károly főpap volt, aki előtt igazán érinthetetlen szentség volt az a hűségeskü, melyet királyunk

kezébe letett. Az ő nagy lelke csak egy kérdés felett vívódott: reszketett attól, hogy valaha is ellentétbe ne kerüljön az az eskü, melyet földi királya kezébe tett, azzal a másik esküjével, melyet mennyei királya, az élő Isten kezébe tett s mely kötelezte arra, hogy egyházának, egyháza intézményeinek, a templomoknak és iskoláknak ősi kulturáját, szabadságát, autonómiáját megvédje. Hányszor hallottuk egetostromló imádságát, melyben kérte az Istent, hogy a békességnek, megértésnek lelkét árássa ki, hogy az ő népe szabadon, boldogan, öszszes lelki és anyagi életlehetőségei birtokában tudja munkálni hazája javát, ékesíteni a trón dicsőségét.

Ha valamire, akkor arra kötelez Nagy Károly püspök emléke, hogy a megértés és szeretet e lelkével dolgozzunk azon, hogy összes lelki értékeinket bele tudjuk állítani hazánk kulturális előhaladásának szolgálatába. Meg kell mutatnunk, meg kell győznünk mindenkit arról, hogy a faji hűség és vallási ragaszkodás sohasem volt s nem is lehet állambontó, de mindig államépítő erő, ha annak életfeltételei biztosítottak.

És még egy külön drága figyelmeztetése van dolgozó magyar népünkhöz Nagy Károly püspöknek. Püspöki körutjain hányszor elmondotta és figyelmeztetett arra, hogy csak az a föld magyar alattunk, melyet becsületes, szorgalmas kemény magyar kezek dolgoznak meg s csak az az Ég magyar felettünk, melyet hívó, Istenben bizó magyar lelkek imádságai szentelnek meg. Nem politikai mesterfogások, de a régi inte-

lem, isteni tanítás: Imádkozzál és dolgozzál, tart meg annak, aminek az Isten megteremtett, magyarnak s tesz a hazának értékes munkásaivá.

A Nagy Károly püspök porráváló szívéből úgy érzem égis éris láng csap ki, mely egész erdélyi magyarságunknak az általa kijelölt uton mutatja a jobb jövőnek áldott, Istentől megszentelt lehetőségeit. Figyeljünk e fény utmutatására. Ez az egy, amit az Ő emléke kíván meg tőlünk.

Vásárhelyi János.

*

Életpályája.

Nagy Károly Erdély szülötte volt. Egyszerű kántortanító gyermeke. Háromszék vármegyében, Kisborosnyón, 1868. október 27-én látta meg a napvilágot. A felcseperedett gyermek a sepsiszentgyörgyi Mikó-kollégiumban serdült ifjává. Teológiai tanulmányait a nagyenyedi akadémián végezte el. Ezután két évig tartózkodott Németországban és Hollandiában az ottani református hitélet tanulmányozásában töltve el idejét. 1892-ben magántanári vizsgát tesz. A következő évben a brassói egyházközség lelkészének választják meg. Majd rövid idő múlva a nagyenyedi parochián látjuk. Ebben az ősi református fészekben hirdeti az ígét mindaddig, amig 1895-ben Szász Domokos püspöksége alatt meghívják a kolozsvári teológia katedrájára. Kiténő szónok, aki a gondolatok hatásos kifejező eszközével a szónoki külsőségek gazdag tárházával rendelkezik. 1908-ban egyházkertületi főjegyzővé választják és hatalmas munkaereje egyik legalkotóbb

**Németországi, Dániai és
Hollandiai
konyhakerti és virágmagvak.**

Olomzárólt lóhere és lucernamagvak. Fűmagvak és fűmagkeverékek. Takarmányrépamagvak. Erdészeti magvak. Gyümölcsfa magvak. Műtrágyák. Rézgálic. Rézkenpor. Raffia. Manilla. Méhészeti, kertészeti és gazdasági szerszámok kaphatók

a „BARÁZDA“ R.-T.-nál

Arjegyzék ingyen!

Marosvásárhely t.

Telephon : 65 — Táviró : Barázda.

tartozékává válik az erdélyi egyházkerületnek. Dr. Kenessey Béla püspök halála után 1918. február 20-án az erdélyi egyházkerületi közgyűlés egyhanguan választja meg püspöknek. Tisza István személyiségének ellenállhatatlan vonzóereje az akkori Munkapárt egyik legkövetkezetesebb, kitartó hívének eskette fel.

Családi élete a tiszta keresztényi élet mintaképe. Sylveszter Domokos, volt szászvárosi ref. pap leányát, Ilonát vette fele-

ségül a kilencvenes évek elején, aki férjének hűséges és odaadó hitvestársa, kedélyének hullámzásában igazi vigasztalója volt. Nagy Károlyné néhány évvel ezelőtt megelőzte a halálban férjét, aki ettől az időtől kezdve láthatóan elkomorodott és a munkában keresett enyhülést. Visszavonult családi életének derűjétkétleánya, Ilona és Zsófia — az utóbbi dr. Feszt György, kolozsvári orvos felesége — és két fia, Károly és Géza nyujtották.

A választások tanulságai.

Hét éven keresztül tanítottuk és figyelmeztettük egymást arra, hogy a kisebbségi helyzet más közéleti magatartást követel, mint amit uralkodó nemzetek maguknak megengedhetnek. Mindezideig azonban ez csak elméleti oktatás volt: alkalmunk nem volt hét éven keresztül arra, hogy ezt az elméletet a gyakorlatban próbára tegyük. Már pedig meggyőzni az embert csak tapasztalatokkal és csak akkor lehet, ha magatartásának előnyét és hátrányait saját bőrén érzi. Enélkül iskolás tudomány marad a tanításnak minden szava.

Az az elmélet, melyet kisebbségi politikánk számára sok szenvedés, keserűség árán lassan-lassan kiérteltünk, lényegében úgy szól, hogy amíg kisebbségi életünknek, emberi jogainknak és nemzeti szabadságainknak alapvető feltételeit meg nem teremtettük; amíg az államhatalom birtokosaival körvonaloztatni nem tudtuk közös életünknek jogi határait s nem sikerült gazdasági érvényesítésünket a szabadverseny jegyében megalapozni, addig politikázásunk csak igen szűk keretek között mozoghat, csak igen óvatosan vállalhat kockázatot, mert minden ellenzéki balsiker könnyen nemzeti vereséggé válhat a számunkra. Egyszerűbben kifejezve úgy szól a tétel, hogy nekünk előbb tisztába kell hozni

iskoláink, anyanyelvünk, szövetkezeteink, egész gazdasági és kulturális életünk életkereteit, mert csak akkor értük el a politikai egyenlőség színvonalát. Miután pedig ezeket csak a kormányzó hatalommal és az uralkodó párttal segíthetjük megoldáshoz, nyilvánvaló, hogy támogatnunk kell minden kormányt mely ezen a téren hajlandóságot mutat jogaink elismeréséhez és igényeink kielégítéséhez.

Bármilyen világosan és egyszerűen hangzik is ez az elméleti tétel, mondhatatlanul nehéz volt átültetése a gyakorlatba. Nehéz pedig azért, mert szinte megoldhatatlan feladat elé állította a Magyar Pártot az a tény, hogy éppen a liberálisok kormánya mutatott először hajlandóságot a kisebbségi jogok rendezésére. *Az a liberális kormányzat, mely négy esztendőn keresztül kérlelhetetlenül sajnárgatott és üldözött mindent, ami kisebbségi s főként ami magyar volt.* Még sem habozhattunk. S a súlyos feladatot, a hallatlan erőpróbát, a Magyar Párt kialakulófélben levő szervezetei bámulatos eredményességgel oldották meg. Országos közhangulat ellen kellett felvenni a harcot s a magyar polgárság, a magyar falu népe csodálatos értelmességgel és érettséggel, bámulatos fegyelmezettséggel masirozott a kijelölt irányba. A

számszerű eredmény az, hogy *ami győzelmet a kormánypárt Erdélyben aratott, azt kizárólag és kivétel nélkül a Magyar Pártnak köszönhetette.* Győzött a paktumos lista az egész Székelyföldön, győzött valamennyi magyar mezővároskában s a nagy városok közül is olyan fontos gócpontokon mint Arad, Szatmár, Marosvásárhely. Ahol pedig alul maradt, ott a különbség vagy csak néhány szavazat, mint Nagyváradon, vagy pedig különleges helyi körülmények szerencsétlen összetalálkozása, mint Kolozsvárt.

Nem volt könnyű munka a magyarságot, mely amugy is tulságosan hajlamos az ellenzéki magatartásra, éppen amellet a kormány mellett harcba vinni, mely négy esztendőn keresztül annyi komoly okot adott az ellenzéki állásfoglalásra. A siker így, melyet a Magyar Párt elért, a további siker biztos záloga. Megmutatta a Magyar Párt, hogy nemcsak hangzatok jelszavak szárnyán, nemcsak népszerű áramlatok irányában tudja vinni tömegeit, hanem a szél ellen is tud menetelni, az ár ellen is tud uszni, ha azt magasabb kisebbségi érdekei megkövetelik.

Ez nemcsak számunkra tanulság, kikben megacélozza kisebbségi öntudatunkat, hanem tanulság minden politikai párt számára ez országban minden irányzat, amely ezután Romániában nem erőszakkal, hanem az alkotmányos formák tiszteletbentartásával akar uralkodni, kénytelen lesz ezt a fegyelmzett és öntudatos erdélyi magyarságot a legkomolyabban számbavenni. — Ez az első erőpróba nagy és maradandó tanulsága!

KÜLFÖLD.

Bethlen Genfben. A Népszövetség márciusi ülésén Magyarország pénzügyi kérdéseit Bethlen miniszterelnök és Bud pénzügyminiszter fogják képviselni. Egyéb kérdésekben valószínűleg Apponyi Albert gróf. Ez alkalommal tárgyalásra fog kerülni a pénzügyi ellenőrzés júniusi megszüntetésének kérdése is.

Még mindig napirenden van a frankhamisítás. A hírhedt frankhamisítási ügynek különösen két nevezetes újabb fejleménye van. Egyik a hamisítók németországi kapcsolatainak kérdése, mely hovatovább mind jobban tisztázódik. A másik pedig a titokzatos Schulzenak, az egész ügy titkos mozgatójának leleplezése. Mindkettőről röviden értesítjük olvasóinkat. A németországi összeköttetéseket a francia detektívek inkább csak sejtették, mint tudták. Tulajdonképpen Rába Dezsőnek, a Windschgraetz herceg szintén fogva levő titkárnak vallomása az, amely határozottabb adatokat tartalmaz róluk. E vallomás szerint Windischraetz hercegnek közvetlen összeköttetése volt Ludendorff tábornokkal, a német fajtvedők híres vezérével s érintkezett Sack tábornokkal is, a német vezérkari főnökkel. Ők, Rába szerint szintén tudták a frankhamisításról, mely egy közös monarchista mozgalom eszköze lett volna. A Rába vallomásában foglaltakat azonban a tábornokok határozottan megcáfolták s a német rendőri nyomozás sem derített ki semmit az állítólagos összeköttetéséről. Ezért lehetséges, hogy ez az összeköttetés csak a Rába képzelődésében született, aki így akarja a saját helyzetét mások rovására enyhíteni.

Sokkal érdekesebb a Schulze kivoltának tisztázása, akiben sokáig Erzberger volt német kancellár megmenekült gyilkosainak egyikét sejtették, azon az alapon, hogy a gyilkosok annak idején bujkáltak Magyarországon is. Most kiderült, hogy a pénzhamisítási ügybe belekeveredett és kézre most sem került Schulze egészen más valaki: egy kiváló gépészmérnök, aki kitűnően ért a pénznyomó gépekhez. Hosszu ideig állott a szovjet-kormány szolgálatában, mint a pétervári állami pénznyomó intézet vezetője. Itt is foglalkozott már pénzhamisítással — hiszen a szovjet-kormány politikai módszereihöz ez is hozzátartozik. Hamisított mindenféle európai pénzt, ezek között angol fontot is. Sokkal jelentősebb azonban egy találmánya: egy olyan

különös hamisítógép, amelyen minden nagyobb nehézség és előkészület nélkül lehet nyomni bármely közép-európai állam bankjegyét. Ezeket már sikerült Schulzeről megállapítani a nyomozásnak. Schulze maga jelentkezett Berlinben vallomástételre. Vallomásából kiderült, hogy a frankhamisítás ügyében nem játszott jelentős szerepet.

Egy sajnálatos fejleménye is van a frankhamisítási ügynek. Két volt tiszt nyílt utcán megtámadta Vázsonyi Vilmos budapesti képviselőt, aki a kormány megbuktatására irányzott ellenzéki hadjáratot vezet. A mérénylőket azonnal letartóztatták s börtönre is vetették. Mégis az ellenzék a kormányt magát teszi felelőssé az értelem cselekedetért s még hevesebben folytatja Bethlen ellen a harcot a legtulzább bal- és jobboldali politikuskok közremunkálásával. Az ország közvéleménye azonban kitart a kormány mellett.

Németország a Népszövetségben. Németország a berni német követ útján beadta kérését a Népszövetség kötelékébe való felvétele iránt. A felvétellel kapcsolatban Németország részére helyet biztosítanak a Népszövetségi tanácsban s az angol és francia mellé a német nyelvet is felveszik hivatalos nyelvvül.

Lengyel rémképek. Lengyelország hangulata a locarnói megállapodás óta nagyon ideges. Ez egészen érthető is, mert a megállapodás Lengyelország nyugati határait védtelenül hagyta, kelet felől pedig állandó veszedelem fenyegeti: Oroszország. Ez az ideges hangulat magyarázza a minduntalan elinduló rémhíreket. A legújabb az, hogy Ausztria katonai és politikai megegyezésre jutott Németországgal, mely megegyezés Lengyelországot alapjában fenyegetné. Osztrák részről azonnal a leghatározottabban megcáfolták a hírt s a cáfolatot el is kell hinni. Nem olyan Ausztria gazdasági s politikai helyzete, hogy ilyen álmadozásoknak átengedhesse magát. Hiszen szinte egyidejűleg járta be a világot újra az a többször felmerült terv, hogy Ausztriát teljesen felosztják Csehország, Szerbia és Olaszország között, úgy, hogy valami Németországnak is jusson belőle. Ilyen körülmények között igazán el lehet hinni Ausztriáról, hogy nincs egyéb kívánsága, minthogy békében élhessen.

A francia pénzügyek. Sok hosszadalmas és kínos tárgyalás után végre eljutott addig a francia kormány, hogy adójavaslatait a kamara megszavazta. Új adók segítségéhez kell folyamodnia a francia kormány-

nak, hogy a frank további esését megakadályozza s új vért öntsön a francia gazdasági élet ereibe. Pedig Franciaország győztes és gazdag állam.

Megnyitották a cseh parlamentet. Megírtuk, hogy az új cseh országgyűlés megnyitói ülését nem lehetett megtartani az ellenzék viselkedése miatt. Jó ideig nem is merték újra kiütni a megnyitást s hogy sejtésük nem csalt, a végre megtartott ülés eredményei igazolták. A gyűlésen olyan izzó volt a hangulat és olyan nagy a láрма, hogy csak ritkán és akkor is csak rövid időre lehetett csendet teremteni. Benes mégis elmondta beszámolóját, melyben a frankhamisítási ügygel is foglalkozott. Kijelentette, hogy az ügy Magyarország belügye, melybe belevaivalozni nem kíván. Azonban bizonyos, hogy kapcsolat van a frankhamisítás és a régebbi szokolhamisítás között s ezért kérni fogja a szokolhamisítás kiderítését. Kijelentette végül Benes — s ez nyilatkozatai közül a legnagyobb fontosságú — hogy hajlandó Magyarországgal bármely pillanatban közép-európai biztonsági egyezséget kötni a Népszövetség ellenőrzése alatt. A szovjet elismeréséről nem nyilatkozott Benes, bár a kommunisták sürgették. Beszédét általában úgy fogják fel, mint a kisantant bucsuztatóját.

Hetvenkedés után fizetés. Mikor a télen Görögország megtámadta Bulgáriát, bizony nem gondolt rá, hogy olyan gyorsan a körmére koppantanak. De bizony a nagy-antant visszaparancsolta a görög csapatokat s a helyszínen megvizsgálta az ügyet. A vizsgálat kiderítette, hogy Görögország a hibás s ezért kötelezték, hogy fizessen kártérítést, a bulgároknak. Nem volt mit tennie, Görögország vállalta a parancsot s most fizet is. Sokszor kerül ilyen helyzetbe az, aki nem gondol előre.

Dr. Bitay Árpád

tanárnak, a román kaih. Státus tanügyi előadójának kiváló fordításában és a Minerva kiadásában most jelent meg hasábos román magyar szöveggel az új

„Magánoktatási törvény“

A könyv lapunk után is megrendelhető utánvétellel 30 Leifért, amely összegben a portó csomagolás és utánvétellel díj is bennfoglaltatik.

Egymásnak megbecsülésével...

A múlt évben lapunk hasábjain egy kis vita folyt le arról a kérdésről, hogy illő és igazságos dolog-e a kisbirtokos falusi embert „paraszt” elnevezéssel illetni. A hozzászólások arra a megállapításra jutottak, hogy a „paraszt” szónak ma már bántó éle van s éppen azért nem helyes sem alkalom szerint, sem állandó megjelölésként parasztnak nevezni a falusi gazdaembert. Nem helyes különösen nálunk Erdélyben, ahol a falusi kisbirtokosok és földmivesek túlnyomó része székely eredetű, tehát már a történelmi osztályok főnállása idején is született nemes volt.

A paraszt a durva magaviseltű, goromba, hitvány embert illeti meg, akkor is, ha az illető külsőleg uri ruhában jár. Viszont a tisztességtudó, jóérzésű falusi népre ezt az elnevezést csak sértésként lehet alkalmazni. Mert hogy is mondta az egykori enyedi professzor? „Nem az a paraszt, aki paraszt... hanem az a paraszt, aki paraszt!”

Egyik derék és érdemes munkatársunk *Jobb Dénes* kispazda (Homoródszentpéter) egy hozzánk írt levelében visszatér az elhangzott vitára és újra tiltakozik az ellen, hogy a falusi népet könnyedén leparasztozzák. Reméljük, hogy ezt nem valami előfordult eset kapcsán teszi, hanem egy kis emefuttatásképpen. Mi ugyanis úgy tapasztaljuk, hogy nehéz helyzetünkben mégis sokat levetkőztünk régi hibáinkból. Tanult osztályunk — nagyon kevés kivétellel — szereti, megbecsüli, létünk alapjának tekintti a falusi népet. Rájött arra, amit *Jobb Dénes* szóbanforgó írásában olyan szépen és világosan fejteget: „— Ha az értelmi osztály a kevésbé értelmes földmives népet tanítani, irányítani akarja, azt lenézéssel, lekicsinyléssel és leparasztozással el nem érheti. Azt

testvéri szeretettel, egymásnak a megbecsülésével és ami fő: jó példadással teheti meg. Csak ezek által lesz az egyesekből egy nagy egész, ami nekünk, magyar kisebbségnek, lélikérdésünk. Hiszen, ha a dolgot vizsgáljuk, azt fogjuk látni, hogy a tanult osztálynak legnagyobb része *közülünk, a nép közül való*, apja anyja verejtékes munkája után küzdötte fel magát azon állásra, amelyet betölt...”

Ezeknek a szavaknak az igazságát teljes mértékben elismerjük. De engedje meg a cikkíró, hogy azokból még egy másik igazságot is levonjunk.

A falusi kispazdának — a fenti sorok értelme szerint is — szüksége van olyan emberekre, akik őket nagyobb tudásukkal, szélesebb látókörükkel irányítsák. És ezt első sorban azoktól lehet és kell elvárni, akik a nép közül kerültek ki!

Kérdezzük tehát *Jobb Dénest* és az ő falusi gazdatársait, miért húzódnak attól, hogy fiaikat felsőbb iskolákban taníttassák? Miért nyugosznak bele abba, hogy szülei iskoláikból, a falusi gazdaemberek gyermekei kimaradjanak? Értjük az ellenvetést: drága a taníttatás, bizonytalan a tanult emberek pályája. Az első dologban is, az utóbbiban is sok igazság van, de — merjük remélni — csak átmenetileg. A világ sorja másképpen alakul, semhogy a tehetőséges, jóra való, munkásembereket állandóan vagy csak tartósan is le lehetne szorítani a becsületes érvényesülés útjáról. A mi helyzetünknek is változnia kell és pedig annál hamarabb, minél inkább összetartunk. Hiszen hacsak egy évvel is pillantunk vissza: megállapíthatjuk, hogy a hatalom egészen másként néz most ránk, több jelentőséget tulajdonít nekünk, mint azelőtt. Miért? Mert látja egységünket, összetartásunkat!

Nos, ennek a belátásnak növekednie kell, el kell érkeznie annak

az időnek, mikor gyermekeinket nem lökhetik félre azon a címen, hogy magyarok. A falusi gazdának tehát nem szabad kedvüket veszíteniök gyermekeik taníttatása iránt. Áldozatot kell hozniok azért, hogy mindig legyenek olyan tanult embereik, akik soraikból kerültek ki, velük együtt éreznek, őket helyes úton vezetik és a kijátszás, elnyomás ellen megvédik. (gy. d.)

H I R E K.

A művelődési mozgalmak tudósítóihoz.

A művelődési rovatot annak idején készséggel nyitottuk meg a falu kulturális mozgalmainak ismertetésére. Az volt és ma is az a meggyőződésünk, hogy e rovat eseményei tartalmazzák kisebbségi életünk legértékesebb megnyilvánulásait. Serkentő és tájékoztató hatásukat állandóan tapasztaljuk. Most azonban eljött az ideje annak, hogy e rovat további folyását is némiképpen szabályozzuk. Arra kérjük kedves tudósítóinkat, hogy beküldött cikkeiket lehetőleg foglalják össze rövidebben. A sablonos, egyhangu, megszóktatott dicsérő jelzők elmaradhatnak, mivel nincs meg az a hatásuk, amit írójuk vár tőlük. Ezekre a kérdésekre várunk tömör feleletet: Hol, mikor, milyen szervezet rendezett kulturális előadást (szindaraboknál a darab címe és a szereplők neve). Célunk az, hogy az eseményeket, mint egy kulturális helyzetképet, frissen és változatosan közölhessük. A rövidre fogott tudósítást mindenki szívesen elolvassa, míg a hosszú leírások kevés embert érdekel-

„ZEUS” Erdély legnagyobb férfi- és női szövet gyári lerakata.

Raktáron tart nagy választékban gyári áron mindennemű bel- és külföldi elsőrangú szövet és bélésdrukat.

Cím: Cluj—Kolozsvár, Str. Regina Maria (v. Deák Ferenc-u.) 4.

nek. Tehát rövid, tömör összefoglalásokat kérünk!

Zenélő párna. Még el se érkezett mindenüvé a rádió, máris gyakorlati alkalmazásának sokféle módját eszelik ki leleményes emberek. Két angol mérnök fellalálta a zenélő párnát, amelyet ha fejünk alá helyezünk, kellemes muzsikával ringat álomba. Az egyszerű készülék kerek víztömlemből áll, melybe szigetelt rézdrótok vezetnek a hanghullámokat. A találmánynak állítólag a betegekre is jótékony hatása van, sőt a siketek is zavartalanul élvezhetik, mivel a jó hangvezető víz dobhártya nélkül is a fülbe juttatja a hangrezgéseket. Szerencsére az emberiség nagy része zenélő párna nélkül is vígan elalszik, ha ráesteledik, viszont aki álmatlanságban szenved, aligha segít a világ legszenderítőbb muzsikája is.

Kalapláz Törökországban. A törököknek nem rég engedélyezte Kemál pasa a kalapviselést s máris minden kalapszállítmányt megérkezése pillanatában szétkapkodnak. Élelmes kereskedők természetesen elárasszák Törökországot az összes divaljamult kalapok formáival azonban a török gavallérok tetszését mégis a kürtőformájú cylinder nyerte meg a legjobban. Egy boltiszolga, kit kalapárus gazdája cylinderrel ajándékozott meg, sirva panaszkolt, hogy a drága jószág nem akar úgy fényleni, mint a sétáló uraké, holott a délután több mint egy óráig suvikszolta.

Könnyek szigetén. Tudvalevő dolog, hogy Amerika szigorúan ellenőrzi a bevándorlókat. Ellis Island, az emberselejtező állomás, ahol orvosok a ragályos betegségekben szenvedőket, gyengeelméjűket, a bevándorló bizottságok pedig az anarkistákat és irástudatlanokat nem engedik partraszállani, hanem visszairányítják illetőségi helyükre. A könnyek és szenvedések megrázó szigetén sok szívet facsaró jelenet játszódik le. Egy asszony például, akit odakünn szerető férje vár, hét gyerekkel érkezett meg. Az orvos kimondja, hogy a legkisebb öt éves leányt, mivel gyengeelméjű és fejlődésben visszamaradt, nem engedi be. Mit tegyen ez az anya? Aldoza fel a legkedvesebbet, mert a leggyengébb gyereke? Menjen vissza vele és váljon el örökre a többiétől és férjétől, épen most, amikor az apjuk valahogy megteremtette odaát egy jobb jövő lehetőségét? És hova menjen vissza a gyerekkel? Otthonuk nincsen, hazájuk itt van, ahol az apa és férj várja őket. Mindezzel a bizottság nem törődik. Kimondják az

ítéletet és vissza a ketrecbe; ott zokoghatnak, amíg akarnak, a következő hajó viszi őket vissza, ahonnan jöttek, semmi sem használ, sem zokogás, sem rimánkodás, sem pénz! Egy öreg házaspár Newyorkban élő fiához vándorolt ki, aki ottan földműves. Itt akarták tizévi távollét után, hátralevő napjaikat eltölteni. Az orvos a férfit, mint trachomást visszautasítja. Az öreg anyóka ijedségtől dermedten hallja, hogy egyedül maradhat csak ott, férje megy a ketrecbe vissza. Mit tegyen? hagyja cserbe élete öreg párját, vagy menjen vele vissza a biztos pusztulásba, amikor itt a közelben vár egy szerény, de meghitt kis fészek, melyet hálás gyermekük készített az öregek számára. És mindaz a remény, mely tiz év óta élt bennük, szétfoszlott! Ime ilyen jelenetek játszódnak le abban az országban, amely magát a legkeresztényebb országnak tartja.

Bankett két fejőstehén tiszteletére. Anglia Belfast nevű városában nemrégiben bankettet rendeztek két fejős tehén tiszteletére, akik azal érdemelték ki a kitüntetést, hogy a legtöbb tejet adtak egy év leforgása alatt gazdájuknak. Az ünneplés színhelyén disztállót építettek, ide kísérték az öt éves tehenet három éves „leányával”. A bankett részvevőit a helyszínen fejt tejjel vendégelték meg.

Belgium legidősebb asszonya. 107 éves és Kausinak hívják Belgium legidősebb asszonyát, aki ma is szemüveg nélkül olvas, a világ minden eseménye érdekli, igen jó az étvágya és az álma, s kifogástalanul hall. Korán reggel ébred, tojás, tej, hus, sonka és csokoládé a tápláléka. Két gyermeke és számos unokája van. Tavalgy a belga királynő is meglátogatta a tisztos matrónt, aki azt a óhaját fejezte ki derűs mosoly kíséretében, hogy még legalább 25 évig szeretne élni.

Találkozás a messzi távolban. A fezi kórházban fekszik egyik kivándorolt székelytestvérünk, aki a marokkói harcokban rokkanttá vált. Levelet írt hozzátartozói ak, melyben a harctér egyik meghatározó jelenetét meséli el. A riffi csapatok felett — írja levelében — egyik napon golyó keringett. Lelőttük, s a madár holtan bukott a földre. Jobb lábán gyűrűt találtunk a következő felírással: Ugron János Székelykeresztur 1915, 1916, 1917. Könnyű szökött a székelykatonák szemébe, s a golyót a szülőföld üzenetének hirhozóját hősöknek kijáró pompával temették el.

Pengő bélyegek Magyarországon. Magyarországon az üze-

mek nagyrésze, az ipar és kereskedelem kezd áttérni a pengő számításra, mely alkalomból a vasuti díjtételeket is mérsékelni fogják. Március elsején kerülnek forgalomba az új pengő bélyegek, amelyeken a magyar korona, halászbánya, budai koronázó templom és Magyarország patronájának képei láthatók.

Mael Ferenc: Pirkad az égajl... című verskötelete megrendelhető kiadóhivatalunkban Cluj—Kolozsvár, Str. Baron L. Pop 5. Ára bérmentes küldéssel 40 lei.

Nászut az emberevők közé. Egy fiatal jómódu angol házaspár, Roberts ur és felesége különös ötletre jöttek. Valami újszerűre vágyakoztak, ezért elhatározták, hogy nászutra Afrikába mennek a vad négek közé. A szokatlan tervet csakhamar tett követte s a fiatal pár ott bolyongott Afrika belsejében. Egy napon a menyecske valahogy messzebb eltávozott uti karavánjától és portyázó vadak fogságába jutott, akik magukkal cipelték. Szerencsétlenségére emberevők közé került. Amikor megérkeztek vele falujukba, a vadak, hogy husát zamatosabbá tegyék, két hélig jószagu füvekkel etették a szerencsétlen angol nőt. Mikor pedig a fogoly asszony vonakodott a jóillatú, de legkevésbé sem jóízű kosztot elfogyasztani, boltűtést kényszerítették rá. Tiz nap mulott el ebben a borzalmas rabságban, miközben a férj egész néger törzseket szerződteletti, hogy eltűnt feleségét felkutassák. Közbeledett a nap, amikor az emberevők ünnepies formák között föl akarták falni az európai nőt. Előtte való este Robertsné zajt hallott ajtaja előtt. Az őrizetere rendelt nők annyira nem tartottak székesétől, hogy mély álomba merültek. Zavartalanul eljutott tehát a kijárat elé, itt azonban egy óriás néger férfit látott maga előtt, aki husággal elkábitotta a női börtönőröket, Robertsnét pedig felnyalábolta és eltávozott vele. Ez a vég — gondolta a szerencsétlen teremtés és elájult. Mikor magához tért, fegyveropogást hallott: férje segítőcsapata megérkezett a faluba. Az emberevőket, elsősorban a néger óriást, összefogdoszták és átadták a bíróságnak. Robertsnét pedig elvitték Kapstadiba, egy ideggyógyintézetbe.

Köhögés, rekedtség, hurut ellen legjobban a valódi Réhy féle pemetefű-cukorka. Mindenütt kapható.

Vásárlásainál saját érdeken mindig hivatkozzék a lapunkban olvasott hirdetésre!

Művelődési mozgalmak.

Szép bucsuztató. A gyéresi műkedvelő ifjuság január hó 31-én az ukonok bucsu-bálijának alkalmával a helybeli református egyház javára műkedvelő előadást rendezett. Az előadás a legteljesebb erkölcsi anyagi siker mellett folyt le. Színrekerültek: a „Hármasszövetség“, „Dániel ne bõgj“ és „Sobri Jóska című egyfelvonásos vígjátékok. Bár a szereplők mindenike felülemelkedett a falusi műkedvelők színvonalán, egyik szereplőt mégis külön névszerint ki kell emelnünk. Nagy Gyula volt az, aki a „Dániel ne bõgj“-be ügyes mozgásával, helyes hangsúlyozásával nagyon kellemes benyomást tett a nézőkre.

Csüdötélke ünnepe. A csüdötélkei (Kisküküllőm.) 110 lelket számláló ref. gyülekezet 1926. január hó 31-én előkelő közönség jelenlétében tartotta meg új harangjainak szentelési ünnepélyét. Az alkalmi istentiszteletet Adorján Gábor, a dicsőszenmártoniak szeretett lelkésze tartotta, szíveket megkapó nagy lelki hatással. Dr. Ilyés Géza magyarkirályfalvi ref. lelkész esperes helyettes gyönyörűséges imája után Kiss József helybeli ref. lelkész ismertette a harangbeszerzés történetét és bezáró imával zárta be a magasztos ünnepet. A vasárnapi iskolai ünnepélyen az elemi iskolai tanulók nagy értelemmel és ügyességgel adták elő Őr helyi J. „Ünnepnapok a vasárnapi iskoláért“ és „Egy kis tévedés“ című valláserkölcsi szindarabokat. Szavaltak Szász Erzsébet, Szász György és Béres Borbála, végezetül hozsánna énekeket énekeltek az elemi iskolai tanulók. *Tudósító.*

Az ifjuság szereplésének hatása. Istvánházán, 1925. karácsony elsőnapján a vasárnapi iskolások előadták Őrhelyi: „Kegyelmet kegyelemért“ c. karácsonyi történetét. Utolsó jelenetnek az angyal a vasárnapi iskolások számára egy gazdagon megrakott karácsonyfát hozott s 10 drb. énekes könyvet. E vallásos szindarab mély benyomást tett a hallgatókra, úgy hogy ünnep harmadnapján az előadást még egyszer meg kellett ismételn. A vasárnapi iskola karácsonyi szereplésének áldásos eredménye az, hogy a *presbiterium a saját indításából 1926. jan. 3-án tartott gyűlésében egyhangulag kimondotta, hogy felekezeti iskoláját újból felállítja s e végből az állam által jogtalanul elvett iskola épületét per útján is visszaveszi.* Az előadás eredményeképpen begyűlt összeg részben a karácsonyfa feldíszítésére fordított,

részben énekes könyvek beszerzésére fog fordítani. Illesse elismerés és köszönet mindezekért a tiszteletes asszonyt, ki a tanítás fáradtságos munkáját szíves készséggel végezte.

Nagykárolyi róm. katolikusok ünnepe. Az új harangok megérkezése alkalmából nagy ünnepségek voltak Nagykarolyban. 5 ezer ember és lovas bandérium kísérte be a harangokat az állomásra. A hatalmas népeségű egyházközség nagy előkészületeket tesz a harangok fölszentelésére.

A szovátai róm. katolikus ifjuság. A szovátai róm. kath. ifjuság, a róm. kath. tanítók javára, 1926. január 16—17-én szindarabos bált rendezett. Színrekerült a *Betyárkendője* népszimű 6 felvonásban. Mindkét este zsufolásig megtelt a község háza nagyterme. Szereplők nevei: Szócs Berta, Damokos Antal, Kovács Károly, Bokor Sándor, Kelemen Anna, Ágoston Károly, Hajdu Lina, Tódor Mihály, Damokos Eliza, Damokos Mariska, Hegyi Albert, Bokor Tóni, Demeter Zsiga, Kiss Márton. A szereplők nagyon jól megállták helyüket. Szindarabot rendezte: Zárug Jánosné tanítónő.

„A kintornás család“ Magyar-fodorházán. A magyarfodorházai ref. ifjuság dec. 26-án nagy erkölcsi és anyagi siker mellett adta elő Tóth Ede „A kintornás család“-ját. Ez alkalommal is úgy, mint máskor (A falu rossza, A betyár kendője, az igmándi kispap, A tolonc előadásakor) nagy érdeklődés előzte meg az előadást a vidék részéről is, amelyet teljesen kielégített a kitűnően sikerült előadás. A szereplők: Tussai Farkas, Benkő József, Tussai Ágnes, Benkő Miklós, Tussai Ilus, Vass Gyula, Miskai István, Topai Feri, Szabó Ilona, Horváth Feri, Laksz Eszter, Jakab Jóska, Szabó Lujza, Dorogi Eszter, Laksz Lajos és Bíró Misi mind derekasan megállták helyüket. Az estély tiszta jövedelme amelyet Szabó György, Kovács Géza, ifj. Tassai Ferenc, Pócs István urak felülfizetési is gyarapítottak 1780 lei egyházi célt szolgált. A betanítás és rendezés nehéz és fárasztó munkáját Szabó Dénes lévita-lelkész végezte.

Gépészkovács,

nős, kerestettk április 1-i belépésre, szívógázmotoros malomnak, molnár és fűtővel való vezetése mellett gazdasági kovács munkák végzésére.

Cím: a kiadóhivatalban.

MEZŐGAZDASÁG.

Ökörhizlalás bürgonyával.

(Együttal felelet eziránti kérdésre).

Egyik olvasónk írja, hogy vagy 8 vagon apróbürgonyája mellett s kérdi miként használhatja fel azt az állatok etetésére, főként pedig ökrök hizlalására. Közérdekű lévén a dolog e helyen adjuk meg reá a feleletet.

A bürgonyát nyersen főzve vagy párolva etetjük, de utóbbi előkészítések csak a sertésnél mulhatatlannak, míg ellenben a többi állatoknál csak akkorszükségesek, ha igen sok bürgonyát etetünk, mert a nyersbürgonya kevésbé természeteszerű s könnyen kólikát, hasmenést, elvetélést okoz. Főzni vagy párolni ajánlatos továbbá a bürgonyát akkor is, ha rothadt, vagy ha a héja a naptól megzöldült, mely esetben jónak mondják tölgyemakkal vegyest való etetését. A főzés, párolásnál természetesen előntjük azt a vizet, mellyel az történt, mert annak igen rossz az ize s azonkívül solaint tartalmaz. Csirás bürgonyáról eltávolítjuk a csirákat. Izjavítóul pedig sózni célszerű egy a nyers, valamint a főtt bürgonyát is.

A bürgonya főfogasztójának a sertést mondhatjuk s pld. Németországban hasonló szerepe van a párolt bürgonyának a süldő és sertéshizlalásnál, mint nálunk a tengerinek, az adagnagyságot pedig 60—100 kg-ban állapítják meg a német hizlalók 1000 kg. élsúlyra naponta s emellett maradnak a hizlalás végéig. A bürgonya azonban nem lehet egyedüli tápláléka a hizlóknak, hanem azonkívül mást is kell velük etetnünk, de hogy mit, az attól függ, hogy süldőt, vagy idősebb sertést hizlalunk-e mely két állatnál fehérjeszükségletben rejlik a különbség. Ugyanis a süldőnek lefölözött tejet s árpa vagy tengeri darát, vagy ha tejünk nincs, olajpogácsát, lóbabot, korpát s darát kell adnunk, míg ellenben az idősebb sertés beéri tisztán csak darával is. Malacok s tenyészsertésekkel azonban kevesebb bürgonyát etetünk, mert azoknak csekélyebb a tápszükségletük s mert a malacok csüngőhasuakká válnak a sok bürgonyától, valamint hogy *Lehmann* kísérlete szerint, melynél 126 napig tisztán csak bürgonyát etetett malacokkal, az angol betegség is jelentkezik náluk, mely betegség Németországban tényleg azokban az években szokott nagyobb mérveket ölteni, amikor igen sok bürgonya terem.

A sertés után a szarvasmarha

fogyaszthat legtöbb burgonyát, de annak már rendszeresen felaprózva s $\frac{1}{6}$ annyi súlyu szalma szecskával keverve adjuk, célja lévén a szecskának rágás előmozdítása s az, hogy visszatartsa a burgonyát az emésztőcsatornában. Az adagnagyságot pedig úgy állapítjuk meg a marhánál, hogy a hizókrak esetleg 60 kg. nyers burgonyát is adunk 1000 kg. élő-súlyra s naponta, amikor azonban nem szabad az adagolásban olyan takarmánynak szerepelni, melyek szintén izgatják a belet vagy amelyek hashajtólag hatnak (pl. melász, moslék, repcepogácsa, malátacsira), hanem inkább olyanoknak, melyek mintegy megvédik a bélnyalkahártyát, amit különösen a lenmagról s lenmagpogácsáról tapasztalunk. A fejőstehenekkel nyersen csak 20—25 kg burgonyát etethetünk 1000 kg élő-súlyra naponta, mert máskülönben rossz ize lesz a tejnek; ha tehát többet akarunk etetni, akkor okvetlenül párolnunk kell a burgonyát. Ugyanennyire célszerű az adagot a jármosökröknél is megszorítani, mert azokat elpuhítja a sok burgonya s még inkább megszorítjuk az adagot a növendék marhánál, sőt egy éven alulival egyáltalán nem etetjük.

A juh a harmadik helyet foglalja el a burgonyafogyasztásban s az adag a hizójuhoknál 40 kg. ban, tenyészjuhoknál azonban csak 35 kg. ban állapítható meg 1000 kg élő-súly után s naponta, de e tekintetben sokat határoz a fajta, mert az angol juhok mintegy kivételként a juh eredeti természetéből s a marhához váltak hasonlónak. Báránnyokkal fél-éves, sőt merinóbáránnyokkal csak egy-éves kor után etessünk kevés burgonyát.

Az igáslónál annyira bevált a párolt burgonya etetése, hogy Németországban több gazda beszüntette a burgonya- idény alatt az abrakolást.

Kártérítés a hivatalból kiírtott állatokért. 1926 január 1-ével léptek életbe az új állattenyésztési törvények. Ezek szerint minden tenyésztő olyanfajta apaállatot tarthat, amilyent akar. Más gazdaságoknak is használatba adott apaállatokat azonban bizottsági vizsgálat alá kell vetni, amely az alkalmas állatokról „tenyésztési bizonyítványt” állít ki. A rendeletek továbbá megállapítják azokat a módokat, amelyek mellett az állattartó gazdák hatóságilag kiírtott állataikért kártérítéssre igényt tarthatnak.

Szigoru büntetéssel sújtják a borhamisítókat. A földmívelésügyi miniszteriumban most készült el „a bortermelésben és a borkereskedelemben előforduló hamisítások leküzdéséről” szóló törvénytervezet. A

törvényjavaslat fenntartja a törkölyből, seprőből és mazsolából való borkészítés szigorutilalmát és a büntetésülkírható bírság összegét tízezerlejről ötvenezer lejre emeli fel, sőt visszaesés esetén hat hónapi börtönbüntetést is állapít meg. Az új szesz-törvény rendelkezései szerint borkereskedők semmilyen formában nem foglalkozhatnak szesz és szesztermékek forgalombahozatával. A törvényjavaslat részletesen felsorolja a borkészítés címén megengedett eljárásokat, s azokat, melyek szigoruan tiltva vannak.

Állatarak.

Kolozsvár: Vágótehén 16—17, vágóökrök 18, hizottökrök 20—22, növendékmarha 16, bivaly 13 lej kg.-ként élő-súlyban. Szopósborju 1500 lej darabonként.

Brassó: Export ökrök 23—26, sertés 32—36 lej kg.-ként élő-súlyban. Igás ökrök 7—10.000, ló 3—10.000, luxus ló 14—20.000 lej darabonként.

Piaci árak: Marhahus levesnek 28—30, marhahus pecsenyének 38—40, sertéscomb 44—50, zsirszalonna 54, zsír 72 kg.-ként, tojás 2-20—2-50 drb.-ként, csirke 90—130 lej páronként.

Gabonaárak.

Buza, Erdélyben 950—960, Bánátban 920—930, Beszarábiában 1020—1050. Takarmányárpa Erdélyben 500—520, Bánátban 480—500. Sör-árpa 650. Zab Erdélyben 550—560, Bánátban 530—540. Rozs Erdélyben 700—720, Bánátban 650—680. Tengeri Erdélyben 420—430, Bánátban 380—390 lej mázsánként. Lóhere 55—60, Lucerna 55—58 lej kg.-ként. Burgonya 1800—1900. Kendermag 680—690, pogácsa 350—400. Lenmag 1200—1250, pogácsa 650, Tökmag 1250—1300, pogácsa 700—750, Napraforgómag 900, pogácsa 600—620. Fehérbab 450—480, tarkabab 700—750, lencse 1200—1300, borsó 550, búkköny 600—700, repce 1300—1400, vad repce 450—500 lej.

Valuta jegyzések.

Kolozsvár, 1926. február 22-én

1 dollár	= 232—234	L
1 font sterling	= 1140—1145	„
1 svájci frank	= 45.30—45.40	„
1 arany márka	= 54	„
1 francia frank	= 8.45—8.55	„
1 lira	= 9.50—9.55	„
1 cseh korona	= 6.95—6.98	„
1 dinár	= 4	„
1 osztr. shilling	= 33—33.15	„
302—305 magy. K	= 1	„

SZÖVETKEZET.

Asszonyokhoz szólunk!

Öszinte örömmel olvastam a Magyar Nép muliheti cikkét, amely napirendre tűzi azt a kérdést, hogy a magyar asszonyok tevékenységét, hozzáértését és jótulajdonságait, hogy lehetne hasznosítani a szövetkezeti mozgalom erősítésére

Mindössze 5 éve vagyok szövetkezeti elnök és 3 éve ügyvezető. Minden tartózkodás nélkül bevállaltam, hogy ezt a tisztségeimet egy nőnek köszönhetem. Amikor a helybeli eklézsia lelkészének megválasztottak, kevésbé ismertem a szövetkezeti mozgalmat. Itt, községemben közel 20 esztendeje működik egy Hangya-szövetkezet, amikor azonban elfoglaltam új állomáshelyemet, a helyi társadalmi viszonyokról, mint régi jó ismerősöm, a kurátorunk adott felvilágosítást. Ő bizony haragudott akkor a szövetkezetünkre, pedig évek hosszú során át igazgatósági tagja volt, de egy-két évvel ezelőt, valami kicsinyes személyi okokból, kibukattak. Mikor háztartásomat berendeztem, nemcsak engem, hanem még a feleségemet is valósággal befolyásolt, hogy ne vásároljunk a Hangya-szövetkezettől, mert ott minden drágább, rosszabb, mint a közelünkben levő elég jó formájú szatócsüzletben. Mi engedtünk is ennek a befolyásnak, a Hangyának hónapokig a tájára sem mentünk, míg egy pusztavélelen „Saul”-ból „Pál”-t nem csinált belőlem.

A nyári iskolai szünidő alatt a feleségem nővére, aki a szomszédos vármegye egyik községében tanítónő, egyben szövetkezeti könyvelő is, jött hozzánk néhány hétre látogatónak. Valósággal megbojrátkozott, hogy én, mint a helybeli református eklézsia vezető papja, nem a Hangya-szövetkezettől szerzem be a háztartási és gazdasági portékákat. Először szóval kapacitált, hogy változtassam meg nézetemet, azután mikor ez nem használt, egy igazán komoly gyakorlati kísérletre határozta el magát. Előfoglalt engem és feleségemet s az éléskamra alapos szemügyrevétele után összeírta, hogy mire van hirtelen szükség, amiért a boltba kell küldeni. Valami 15—20 féle cikket irt fel s elindult ismeretlenül a faluba, a bevásárlási körutra. Nem vitt magával csak egy fiatal, az elemi iskolából kikerült értelmes gyereket, aki nálam is olyan bizalmi állást töltött be. 2—3 napon át tartott a bevásárlási körut, minden csomagra ráírták, hogy melyik milyen boltból!

való, melyik a szövetségi portéka; mikor aztán együtt voltak az árucikkek, ismét összeült a családi tanács és a sógornóm igazán csak akkor börtönte rám a vizeslepedőt.

Kezdtek a cukorral. Az árban nem volt különbség, de mikor aztán előkerült a mérleg, kislútt, hogy egyik szatócsnál 2 deka, a másiknál csak 1,5 deka hiányzott a kilóból. És így tovább, legnehezebb dolog volt a karton- és csipkefeléknél, itt a két asszony órákig elvitakozott, míg végre a legelső próbamosás után a sógornóm álláspontja győzött. Ilyen kézzelfogható érvek előtt természetesen kénytelen voltam meghajolni, beléptem a szövetségi tagjai közé, azóta csak onnan vásárolok, a legközelebbi közgyűlésen pedig a közbizalom az elnöki székbe ültetett. Ekkor nekifeküdtem a szövetségi ügy tanulmányozásának, járatok szövetségi lapokat, — külföldieket is — úgy hogy 3 évvel ezelőtti nyugodt lélekkel elvállalhattam a szövetségi ügyvezetését is.

Mіндеzt az asszonyi rábeszélésnek köszönhetem, sógornóm tárgyilagos érvelésének. Ma már a kurátorom is helyet foglal velem együtt az igazgatóságban. Ő is megtért.

Eppen ezek miatt örömmel üdvözölöm azt a mozgalmat, amelynek célja az asszonyoknak fokozottabb mérvű bevonása a szövetségek életébe, a szövetségek ügyvezetésébe.

A külföldi szaklapok, amelyek ezzel a kérdéssel foglalkoznak, nem kívánják a mostani gyakorlat és szokás túlon-tul gyökeres megváltoztatását, fenekesről való felforgatását. Minden komoly tényező csak lassu, a helyzet alapos ismeretén nyugvó átalakulást kíván. Egyik tekintélyes németnyelvű szövetségi lap, a „Die Genossenschaft“, például az asszonyi munkát kétféle képpen különbözteti meg: „kis munka“, „nagy munka“, vagyis szűkebb és tágabb körű tevékenység. Ez annyit jelent az én felfogásom szerint, hogy külföldön is tisztában vannak azzal, miszerint háziasszonyainak helye van nemcsak a szövetségi eszme népszerűsítése körüli munkában, de egyúttal, ahol arra igazi rátermett egyén van, a szövetségek vezetésében is.

Külföldön, ahol tulnyomórészen városi szövetségek vannak, ahol a taglétszám igen nagy, a szervezet is különbözik a mi kis taglétszámú falusi szövetségeinktől. Ott például a közgyűlést nem a tagok összessége alkotja, hanem a tagok által a létszám arányában, körzetenként választott megbízottak. Minden körzet — mondhatni minden fiók — az apró-cseprő, sőt még a súlyosabb panaszokat is saját hatáskörében orvo-

solja, amiknek összegyűjtésére, előterjesztésére kétségtelenül legalkalmasabbak az asszonyok, — a bolt neponkénti bevásárlói, mindennapos látogatói. Sőt mi több, talán ők a legalkalmasabbak arra is, hogy megfelelő tanácsot adjanak a panasz tárgyát képező sérelmek kiküszöbölésére.

Ilyen szervezeti beosztás mellett minden utcának, minden körzetnek meg lehetnek a maga bizalmi asszonyai, akiknek legfőbb hivatása a tagokat nyilvántartani, ellenőrizni azt, hogy ki a hűséges bevásárló, azokat a tagokat is, akik keveset vagy semmit sem vesznek a szövetségetől, akiket a német humorosan „papiroskatonáknak“ nevez. Egyszóval van bőséges szerepe a női megbízottaknak, ők tevékenykednek a propaganda terén is, gyűléseket rendeznek, közreműködnek a hivatalos lap asszonyokat érdeklő rovatának szerkesztésében, tanulmányi kirándulásokat szerveznek a nagyobb szövetségi üzemek megtekintésére stb. Van bőven az arra rátermett szövetségi asszonynak munkája.

Amde ahány ház, annyi szokás, a mi kis taglétszámú szövetségeinket nem lehet a nagy taglétszámú külföldi szövetségek kaptafájára ráhuzni, mindamellett nem tartjuk kizárt dolognak azt, hogy arra rátermett asszonyainkat ne használjuk fel a szövetségi mozgalom mélyítésére, a szövetségi szellem fokozottabb felébresztésére. Erre nézetem szerint is legalkalmasabb mód az, ha egykét arra rátermett háziasszonyt helyet adunk úgy az igazgatóságban, mint a felügyelőbizottságban.

K. G.

ref. lelkész,
szöv. ügyvezető-elnök.

Balga, aki oh nélkül szenved!

Hüvelyzet egy mindennapos betegség ellen.

Lapunk 6. -ik számában ismertettük a sérvbajosok testi-lelki szenvedését, leírtuk egy operáció lefolyását. Folytatjuk azzal, hogy mi történik az operáció után.

Az operáció napján még érzünk egy kis égő fájdalmat a műtét helyén, mint mikor borotvával magunkba vágunk; a fordulással másnap, harmadnap bizony még van egy kis baj, de mindennél gyötrőbbnek találjuk az éhséget, mert bizony első nap semmit s a következő egy-két nap keveset (tej leves) szabad ennünk. De három nap múlva már lábra állhatunk, (látam egy kövér embert, aki másnap megtette) ehetünk, ihatunk (s meg is tesszük jó

étvágygal) s a 10--12 ik napon mehetünk gyógyultan haza. S ime, — bár húz a honvágy az elhagyott otthon felé, mégis — csodálatos, de így van — olyan lasan szedjük magunkra a rég levetett ruhát, tipegünk-topogunk (egy kissé hengegünk is visszanyeri erőnkkel) s olyan nehezen válunk el a rettenetesnek mondott helytől: a kórháztól, az igazán kedves nővérektől, a még ottmaradó beteg társaktól, apró örömeink és szenvedéseink osztályos társaitól s olyan meghatva lépünk ki a kapun. Nem is csoda, mert sehol, de sehol olyan testvériességet, olyan együttérzést, annyi önzetlen indulatot ebben a gonosz világban nem tapasztalhatunk, mint itt. Meglepő, megható, hogy vigasztalja, hogy emeli, hogy ápolja, éteti, szolgálja az ember az ő embertársát, szívesen, kényszerítés nélkül, éjjel és nappal. Ezt el sem hiszi, aki nem látta. Természetesen nem az extraszobás, finnyás betegekről, de a közös kórtermek lakóiról szólnak.

Falukon mégis olyan rettenetes hirtök van ezeknek a kórházaknak, úgy, hogyha egy szegény beteg rá is szánja magát, hogy az otthoni tudatlant — sokszor épen életveszélyes kezelés, kuruzslás helyett (pókhaló, lótrágya s más effélék is szerepelnek a falusi nép gyógytárában) a gondos, szakzerű kórházi ápolást válassza, a házastárs, a rokonok, komák, jó szomszédok megfélemlítik s visszafartják jajgatásukkal: „Oh ne menj el, ne öleld meg magad; ott halsz meg; ott temetnek el idegen helyen; ime ez és ez a sógor sem jött haza soha!...“

Természetes, hogy nem jött, mert mikor már bement is félholt volt, akin semmiféle tudomány nem segíthetett már.

A sérvbajosok is rendszeren ilyenkor mennek, — illetve vitetnek — kórházba: több napos kizárt sérvvel, ágyékukban nagymennyiségű savóval; ami még hiányzik a halálig, azt megteszi a rázós út, a döcögős szekér.

„Aztán drága is a kórház, [nem bírjuk, nem bírjuk a költségeket?] — szokták jajgatni. — Bizony drága atyámfi! — egy hónapi ottlakodás egy III. osztályban fizetéses betegnek egy állami kórházban majdnem annyiba kerül, mint leányunknak egy hitványabb ünneplő ruha: *ezzer lein is felül 40 forinttal!* Ha választani kell az eladó leány ünneplő ruhája meg a szegény családfenntartó egészsége között, legyen úgy e? mégis csak az ünneplő.

El tehát a gyáva félelemmel is, mely eltölt egy kis természetellenes alvást, egy kis vágással ezekben

annyi embert! Ma az összes tudományok között talán a sebészet a legfejlettebb, egy sérvoperáció pedig a sebészetnek is talán legkönnyebb feladata. Ezenkívül a sebészorvosok a világ legjobb emberei is; másképp nem töltенének el egy egész életet a legocsmányabb munkában, az egészségre ártalmas cloroformgázos levegőben, hanem áttérnének az orvosi tevékenység más terére. Láttam többször, mint ragyogott a

mi áldott kezű és áldott szívű operatőrünk arca egy-egy nehezebb sikerült műtét után, (a sérvoperációk sikerültében előre is biztos volt), hogy adott saját zsebéből pénzt egy szegénysorsu betegnek tápláló készítményekre.

Óh mennyit nyerne nemzetem munkaerőben, ha hallgatnátok reám, ha szavam nem lenne pusztában kiáltó szó!

O...ő.

MULATTATÓ

A magyar könyv.

A magyar könyv ma szent testamentum,
Élő igé, templomi zsoltár.

Ahol ma magyar könyvet lapoznak,
Urasztal az, áldozatolár.
Mindenkire, aki áhitattal
Nyitja szét ma a magyar könyvet,
Láthatatlan, égi palást borul ...

És papja lesz a jövődönnek,
Aki betűről-betűre viszi
Gyerekszemek kíváncsi útját,
Hogy a bevégzett golgotás multból
A hitet merni megtanulják.

És ne szégyeljék anyáik nyelvét, ...

Csak úgy fog felszáradni a könny,
Ha lesznek közöttünk apostolok,
Ha biblia lesz a magyar könyv ...

Mael Ferenc.

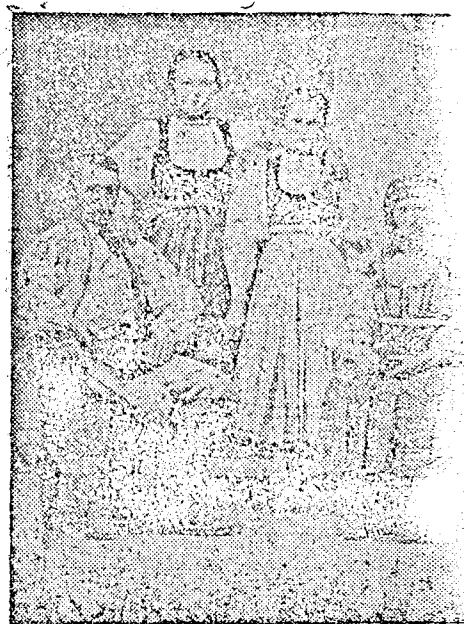
Lövétei székelyek.

Mikor ezen képeken látható népviseletet szemlélem, lelkem megtelik hittel, reménnyel és szeretettel. Hiszem azt, hogy az a nép, mely ősi viseletéhez — a gyári rongyok helyett — ily görcsösen ragaszkodik, hitében és nyelvében is örökre élni fog. Biztat a remény, hogy azon erkölcsi posványból, melybe a világháború az egész emberiséget süllyesztette. tisztán, diadallal kerül ki s ősi öltözetével együtt megőrzi ősei tiszta erkölcsét is s ami szennyet a mai korról kapott, azt lemossa magáról. Fajom iránti szeretetem szent tűzére olaj ezen festői népviselet szemlélése.

Lövétén nem történik meg az, hogy pár évi szolgálat után a leány tollasan s fáját megtagadó viseletben jűj-

jön haza, sőt városban is megtartja ezen viseletét, mit csaknem teljesen a szövöszéken — osztovátán — maguk készítenek. A fiuk közül sem akad egy sem, ki az ittenitől eltérő viseletben járna. Legtovább csak ezen festőien szép bunda helyett készítettnek többen pösztó mellényt.

Erős hitem, hogy ennek köszönheti a magántulajdon olyan tiszteletben tartását is, mely szinte példátlan egy ilyen 4000 lélekkel bíró községben. Ennek bizonyítására elegendő az, hogy sok helyen a szalonna bekerítetlen telken záratlanul lóg a csürben, a kimosott ruha éjszaka is a spárgán marad kulya és kapu nélkül s az idegen utas is áruval megrakott szekerét egész éjszakára is nyugodtan hagy-

hatja magára. Megtörtént, hogy egyik helybeli kereskedő áruját, kinek lakása üzlethelyiségétől távol volt, éjjel érkező fuvarossa lerakta a bolt elé az utcára s reggel is érintetlen volt minden.

Ez egy olyan szép tulajdonság a mai időben, amikor igen sokan még a vezetők között is „enyém és tied“ között nem tudnak különbséget tenni, melyre községem jóra való népével együtt én is büszke vagyok. A fenti szép jellemvonások biztosítékai annak, hogy pár év alatt a művelődés terén is elfoglalja az őt méltán megillető helyet.

Molnár L.

Százszentendős adomák.

Egy régi, régi ujság, a „Regélő“ 1840-i évfolyamában a következő tréfákat közölte. (Akkor az ilyen tréfák, mint az alábbiak is, nagyobb jelentőségűek voltak a lap tartalmában, mint manapság s nemcsak véletlenül és apró betűkkel közölte a szerkesztő, de lényeges része volt a lap szellemi részének. Ugyátszik, akkor jobban megbecsülték a jókedvre derítő tréfákat s nem voltak annyira besavanyodva az emberek, mint ma.)

De beszéljenek maguk a tréfák:

A szamár pék.

G. városában, egy a szamáról elnevezett kocsmá szomszédságban lakott X. pékmester. A péket ép ezért a község rövidség és a könnyebb megismerhetés szempontjából egyszerűen csak „szamár pék“ nek nevezte. Ez a különben derék pék egyszer, mint vádlott került a városbíró elé. A városbíró, aki különben megrögzött ellensége is volt a

péknek, hogy mégjobban ingerelje a vádítottat, személyi adatainak felvételekor, ezt a kérdést intézte hozzá:

— Ön a „számár-pék”?

A pék úgy tett, mintha nem hallotta volna a bíró kérdését, mire a városbíró egészen közel állott melléje, a füléhez hajolt s még hangosabban kérdezte:

— Ön a számár-pék?

Erre azonban a pék már nyugodt fölényvel válaszolt:

— Nem, én csak a számár mellett pék vagyok.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Mindenkinek!

Ha valakinek, aki erre jogosult volt, mert múlt évi előfizetését 1925. december 31. előtt rendezte, a naptárja nem érkezett meg, azonnal értesítsen minket erről egy levelezőlapon.

M. J. és Sz. Z. Istensegits, M. E. Nagyszében, S. Zs. S., K. Zs., K. E. és S. A. Márkod, V. E., M. L., B. Zs. és B. J. Alblis, H. Gy. és Z. L. Rév, P. K., H. I. és Ij. S. J. Rév, K. J. Nyárádszentmárton, A. M., Zs. K. és G. K. Csikdánfalva, B. A. és L. A. Berettyószéplak, Ij. V. M., K. K., Ij. S. J. és B. F. Pele, P. L. K. Kaplony, özv. T. K-né Kovászna, H. A. és Ij. Sz. J. T. Körtvélyfája, P. B. és D. D. Kézdli-szentlélek, B. K. és Cs. S. Esztelnek, Sz. I. és T. I. Ötvösöd, K. L. Szatmár, F. L. 2512-es, Cz. M. Mezőfény, H. A. Kisiratos, Sz. J. Marosugra, Sz. A. Küküllőpócsfalva, T. L. Zilah, Ij. M. F. Nyárádszékfalva, F. M. és B. A. Sztancsalfalva, T. S. és J. A. Magyarszentmárton (folyó év végéig még 30 L), S. L. és B. J. Borosbesbes, V. B. Buzásbesenyő, Gr. F. és B. M. Tordos, S. J. M.-é Csikpálfalva, K. A. Gyeke, K. I. Harasztos, M. A. Medgyes, B. I. Vadász, Sz. S. Marosszentkirály, H. F. Magyarkecel, Ö. A. Bürgезд, K. P. Mosnicza, I. Gy. Mahonlug—Amerika, S. G. és Ij. B. S. Erdőgyarak, K. S. Magyardécsé, V. B. Árkos, B. M. Kisolyos, Sz. Fr. Somosd, K. J. Csegez, Ú. J. Homoródszentpál, O. P. és P. J. Rétteg, N. Gy. Maroskeresztúr, B. J. és Ij. K. L. Szódemeter, D. A. Csomakörös, P. J. és J. F. Lisznyó, S. D. és T. A. Csekefalva, T. I. Mezőveresegyháza, S. I. Székelyszenterzsébet, V. G. Kisbábony, V. P. Bégahosszapatak, H. J. Turterebes, T. I. Marosludas, I. B. J. Nagybacon, E. S. Szolnokháza, L. J. Lőrinczréve, K. F. Roşlor de vede, B. L. Jakótelke, B. J. és B. D. Romántretye, K. L. Szána, K. S. Biharfélegyháza, P. S. Maroskeresztúr, P. J. Nagymoha, A. A. Vlakna, M. P. D. Korond, K. D. Máriafalva, R. R. Bél, K. B. Tenke. Itt felsoroltak az új előfizetőikért, lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálaikat és köszönetünket, bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

Dr. L. B. Nagyvárad. Kérdezett folyóiratokkal — sajnos — nem szolgálhatunk. — B. B. Érmihályfalva. A kérdezett címek: br. P. Horváth Arthúr Szókefalva, dr. Szent-Iványi Gábor Szentivánlaborfalva, Purgly László Sofronya, br. Vécsey László Sárköz, dr. Beniczky György Folya, dr. gr. Teleki Domokos Gernyeszeg, Takátsi Géza Margitta, Kublek Ferenc Kőlliget,

Joós András Kisborosnyó, br. Bornemiszsa Andrásné Sáromberke. — B. S. Nyárád-andrásfalva. Tessék a járási, ha ilyen nincs, a vármegyei főállatorvoshoz fordulni; ő kell, hogy igazolja, hogy az állat tényleg lépfenébeu hullott el és megadja a további teendőkre nézve is az utbaigazítást. — D. L. Zalán. Kisgazdák saját nevelésű állattalkból évenként 2 drb-ot forgalmadó mentesen adhatnak el. Az erre vonatkozó bizonylatot a körjegyző állítja ki. — N. J. Galsa. Irjon e tárgyban egy Budapestben lévő ismerősének, ki az ottani napilapokban megnézheti. — Sz. Gy. Czege. Címe jó, hiányzó lap és mutatóvány szám kiküldve, törülve nem volt. — K. K. Érszentkirály. 1926. II. 15-ig hátrálék 51 L. — D. F. Szováta. 1922. XI. 15-től 1926 II. 15-ig 275 L. hátrálék. — T. Gy. Magyarseke. Az utalvány kesése miatt levelezőlapjáról tudtuk meg F. I. előfizetését. — Ö. J. P.-é Magyaró. Mi a lapokat pontosan küldjük, elég szomorú, ha annyi elvesz. — Ij. B. K. Gyergyószentmiklós. Hátrálék 1925 XII. 31-től 127 L. S. J. Homoródjánosfalva. Az újévi szám teljesen kifogyott, nem rajtunk múlik a dolog, fáradozásaiért hála és köszönet. — S. L. Nagyszerind. Naptár kiküldve, hátrálék 200 L. — P. S. Szemesnye. Lejárt 1926 II. 15-én. — Cs. N. D. Ottomány. Szíveskedjék az Orsz. Magyar Dalosszövetség titkárához (Tárcza Bertalan, tanár, Kvár, Ref. Kollégium) fordulni. — K. M. Mészko. Szíveskedjék a 6042-es előfizető nevét közölni (a szám nem jó), hogy a naptárt elküldhessük. — P. F. Gyalu. 100 L. hátrálék áll fenn. — B. J. Illyefalva. 100 L. bejött, rendben 1926. V. 1-ig, naptár kiment; nem szabad, mutassa meg orvosnak, mert az a hely rendkívül kényes. — L. D. Medesér. Naptár másodszor kiküldve, f. évre még 86 L. kell. — I. L. Déva. Naptár másodszor kiment Folyó évre még 50 lei kell. — P. I. Nyújtód. Rendben 1926. II. 1-ig. — D. F. Alsócsernáton. Könyvek II. 10-én kiküldve, K. D. 1926-ra rendben, sőt 1927-re javára írva 130 L., az 1270 L. levél értelmében könyvelve. — K. J. Magyarózd. Köszönet, hátrálék 62 L. — Sz. J. Marosugra. N. Gy.-nak könyvelni szerint 81 L. N. Gy.-nek 100 L. hátrálék a van. — B. L. Szilágyper. Amit lehetett pótolunk, sajnos az összes nem állott módunkban, mert első számaink teljesen kifogytak. — Sz. S. Fel-sőbánya. F. évre még 20 L. — F. S. Kézdivásárhely. Valakinek tessék 15—20 L.-ért eladni, s a pénzt javunkra dr. D. I-hoz befizetni. — V. M. Mezőtelegd. Etég világosan megírtunk mindent; 1926. II. 1-ig mindenkit rendezettnek vesszünk, azután lapot csak az kap, aki nálunk névszerint előfizet. — Ij. D. M. Bánffyhunad. Multkor könyvtárjegyzékünkben már feleletet kapott levelére. — V. A. Mezőpanit. B-né-nak írunk, 2 címjavítást megvolt, naptárak elmentek, könyvek a Minerva könyvkereskedés útján, az eddigiektől köszönet, legyen tovább is az eszme támogatója. — Ij. B. G. Csikszenttamás. Szeniképekért forduljon a Katholikus Világ kladohvtalához (Szentferencrendi zárda). — P. G. Dész, H. L. Margitta, B. D. M.-é Bözöd, R. M. Kézdiszentlélek. A kért könyv nem kapható. — V. F. Palotaliva. 1926. XII. 31-ig 50 L. — S. J. Mezőtelki. 7 naptár első expedicióján kiküldtük, előfizetésük csak 1925. IV. 1-től számlít. — A. B. Belényes. Akkor már a címek felvágva és beosztva készen voltak, csak 1-et fizet, 4 naptár II. 15-én kiküldve. — Sz. A. Breczek. Hátrálék 1925. VII. 1-től XII. 31-ig 50 L.

Beérkezett és nyugdíjazni kért pénzek: F. J. Érmihályfalva 300, Sz. J. Gyulafehérvár 100, K. J. Csikszentmárton 400, P. J. Végvár 100, Gy. M. Izgár 50, B. L. Kisfalud 158 (1926. XI. 1-ig), M. F. Kisga-

lambfalva 100, Sz. J. Lecsémér 250, I. G. S. Csikszentgyörgy 100, K. I. Székelyhid 100, Sz. I. Szentkeresztbánya 100, K. J. Marosdécsé 100, T. J. Harasztos 50, K. S. Biharfélegyháza 360, A. M. Csikdánfalva 270, B. B. Berettyószéplak 300, B. F. Magyarbénye 200, N. F. Kohóvölgy 350, B. Z. Székes 450, Br. B. K. Nagyernye 535, B. M. Olasztelek 360, K. Zs. Nagybacon 300, P. R. Székelyudvarhely 500, N. K-né Mezőtőhat 400, S. S. Szarazberek 360, G. A. Zalatna 120, E. B. Kézdiablis 400, D. és M. Barót 600, T. L. Csikszentsimon 2340, M. E. Nagyszében 100, B. L. Hidvég 400, A. K. Gerendkeresztúr 130 (1926 XI. 1-ig), Cs. I. Gerendkeresztúr 100 (1925 XII. 31-ig), K. J. Csikszereda 100, V. S. Parajd 120 (1926 XII. 31-ig), B. J. Zilah 360 (80 L. átmegy 1927-re), P. J. és Sz. S. Erkeserű 140 (P. J. rendben 1926. III. 15-ig, Sz. S. 1925 XI. 15-ig), Sz. F. Lippa 100, B. B. Berettyószéplak 300, M. F. Magyarózd 170, K. F. Bikfalva 100, özv. T. K-né Kovászna 100, H. A. Körtvélyfája 1194, M. J. Istensegits 2465, B. K. Esztelnek 150, B. A. és B. A. Szecskecske 200 (1926 II. 1-ig), F. L. 2512-es előfiz. 450, *Hiányos címzés miatt elintézetlen utalványok:* Pálffy Dezső 100 L. Sânpaul (melyik Szentpál?), Szabó Márton 100 L. Peuta (bélyegzőn Chochis), Ferencz József 100 L. hely ismeretlen (bélyegzőn Jibou). *Fentiekől pontos címet kérünk, addig a lapot nem tudjuk megindítani.*

Apróhirdetések.

Országos Almanach 1926. évre.

Közérdekű és kulturális mű kerül ki a közeli hetekben a kolozsvári sajtó alól, melynek célja, hogy gyors kapcsolatot teremtsen nemcsak Erdély—Bánát, hanem az utódállamok kereskedelmi és ipari életében is. Az Almanach két részből áll. Az első részben Erdély—Bánát iparvállalatainak, keresk. társaságainak, bankok, gyárak beürendes, helységenként különválasztott, telefonszámmal ellátott román—magyar névsora van. Több mint 300 helység 60,000 címmel szerepel, román, magyar, német, francia tartalomjegyzékkel. Bezárul mindazok részére, akik nem ismerik a helységek román elnevezését, egy magyar—román helységnévmutató szolgál.

A második részben novellák, versek, jelenetek, kis színművek vannak csoportosítva 100 elismert magyar író tollából. Ezen válogatottnál szépirod. gardájában találjuk: Molnár Ferenc, Hellai, Szini, Barsony, Karinthy, Szomaházy, Kosztolányi, Szép Ernő, Pekár, Pahocs, Babits, Bródy László, Bíró, Szávay, Tormay Cecil, Pálffy Gúla István, Kosáriné Réz Lola, Sz. Ruzs Rózsika, R. Berde Mária, Erdős René, Várnay Zseni, Ruth Klára, Kiss Ida, Szabó Mária, W. Földes Anna, Reissmann Irma, Szombati-Szabó, Nyírő, Walter, Nagy Dániel, Dr. Dénes, Finta Sándor, Tamási Aron, Dr. Mikó, Dr. Bisztray, Dr. Aszlányi, Dr. Borsody, Dr. Szenteleky, Nikodemusz, Farczady Sándor nevelt. Ezen felsorolt és hasonló kvalitású magyar írók neveikkel garantálják az Almanach kulturális részének nívós és tartalmas voltát, melyet bátran adhatunk úgy a serdülő ifjúság, mint az értékes szépirodalmat kedvelő nagyközönség kezébe.

A kettős értékkel bíró könyv, mely bank, kereskedelmi és ipari ügyek lebonyolításánál nélkülözhetetlen segédeszköz, előfizetési ára 500 Lei. A rendelések az alantl címre március 15-ig lesznek elfogadva. A könyv árusítása nem lesz, csupán előfizetőknek szállítjuk aprillis havában portómentesen. Az Országos Almanach szerkesztősége Új, Str. Reg. 83, inf. No. 2.

Szőlőoltványokról, amerikai őreht termő egy és két éves gyökeres szőlővesszőkről kérjen árjegyzéket, melyet bérmentve küld *Oláh István szőlőoltvány-termelő Diosig—Bihardíószeg Jud. Bihar megye.*

Felhívjuk figyelmét azoknak, akik gyapju-feldolgozással, fésüléssel stb. foglalkoznak, hogy gyárunkban elsörendü, teljesen vasból készült gyapjufésülő-gépet és tépő farkast, valamint gyorsjáratu ványoló gépet gyártunk. Leírással és árajánlattal szívesen szolgál a „Smyrna” Textil-gépgyár. *Gámptia Turzil-Aranyosgyéres. Tor-aranyosm.*

Szívógázmotor, Máv., 18 lóerős, cséplőgép vagy 2 malomkő hajtására alkalmas, teljesen jó állapotban *eladó Gaál Péter gazdaságában Kolozskörpád, u. p. Apahida, Kolozsm.*

Szakképzett szőlész, gazdatiszt, mielőbbi belepésre állást keres. Megkereséseket „Megbízható” jellegre a kiadóhivatalba kérünk.

Zilahon, vasúthoz közel, 4 pászmás szőlő, nagy épülettel, felszereléssel *eladó. Cím a kiadóhivatalban.*

Cipészek szaklapja megrendelhető *Babos Károlyné, Cluj—Kolozsvár, Str. Pata 67.*

Prima széna nagyobb mennyiségben *eladó. Bíró Sándor, Székelyudvarhely, Árpád-u. 3.*

Ötcsőn *eladó malomberendezés, két-köví benzín-motorral, ugyanott 800-as Hofherr cséplő benzínmotorral, mindenik jó állapotban és üzembépes. Cím: Tarján Akos Tága-Czege, Jud. Someş.*

„Aphrodan“

Rheuma, köszvény és fejfájás ellen kitűnő eredménnyel használják.

Kapható mindenütt!

Készül:

Laboratorium de „APHRODAN” Cernatu—Csernátfalu. Jud. Braşov—Braşo megye.

Tüdőbetegek

Is kitűnő eredménnyel használják a Dr. Bíró-féle

„Sipol“-t

(örv. védve)

Egy üveg ára 60 lei.

Kapható: Dr. Bíró gyógyszer-tárában Cluj Plaşa Usirilor ó. sz. továbbá minden nagyobb vidéki gyógyszer-tárban.

Aki pontos címét közli, az ingyen megkapja: „Hogyan óvakodjunk a tüdőbajtól” című könyvecskét.

ELLENZÉK

az erdélyi magyarság legrégebb, legelőkeltebb, legelterjedtebb napilapja. — Ennélfogva mint hirdetői organum is nélkülözhetetlen.

ELLENZÉK

szerkesztősége: kiadóhivatala:
Str. I. Bratianu Str. Iuliu Maniu
Király-utca 22. Szentegyház-u. 1.

CLUJ — KOLOZSVÁR.

GERGELY FERENC Utóda

(Cégtulajdonos DR. NEMES FERENC)

fűszer-, gyarmatári-, termény-, gyógyanyag- és lestháru kereskedése.

Cluj—Kolozsvár. C/O Telefon: 164. sz.

Nagyban! Kicsinyben!

Vetemény- és virágmagvak!

Gazdasági magvak:

Lucerna, arankamentes ólomzárólt Népemagvak: Colossus, Sacharosa, Mammuta, Giszbogyó, Eckendorfi Phacelia, elsőrangú mézélő növény. Fűmag. eredeti skót angol perje. Bűhbűny, Baltasim, Dughagyma Gítávosz a legjobb minőségben. Rimola, Enda-Chinoin, Salfarel és más növényvédelmi szerek.

Garantált fajazonosság és csiraképeség!!

Tavaszi ültetésre a legnemesebb fajtájú

gyümölcs- és szőlő-oltványokat, rüzsákot stb. ajánl

Tóthfalussai és Tsai

oltványtelepe

Tárgu Mureş - Marosvásárhely

Városi és villa kertek részére nagy készletben tartunk törpe-gyümölcsfákat.

Árjegyzéket szívesen küldünk.

A Cluj—Kolozsvári 1924. év szeptember haváon tartott országos állatkiaállítás aranyéremmel kitüntetve

Fél kg. gyapjú, vagy két kg. sajt órával megmentheti birháját a pusztulástól.

DISTOL

biztosan meggyógyítja méteykóros juhait és szarvasmarháit!

DISTOL

Egyszerű a kezelés! Biztos gyógyulás!

Főlerakat:

GERGELY FERENC Utóda

drogériájában

Cluj—Kolozsvár.

Költségmentés szempontjából tessék a gyógyszer-tárakhoz fordulni.

Kapható: R. Mosse 1668

Magyaroménia összes gyógyszer-tárakban.

Déri Árpád

magkereskedése.

CLUJ, Strada Regina Maria 10.

Ajánlja németországi és hollandiai garantált fajazonos, tiszta és csiraképes konyhakerti-, virág-, és gazdasági magvait.

Déri Árpád gazdasági szaktanácsadója dr. Péter Béla tb. gazd. akad. igazgató, aki szakkérdésekben a gazdaközönség rendelkezésére áll.

Árjegyzéket portómentesen küld.

A szerkesztésért felel: GYALLAY DOMOKOS

A kiadásért felel: PETRES KALMAN
kiadóhivatali igazgató.